

I

(Seadusandlikud aktid)

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2020/1828,

25. november 2020,

mis käsitleb tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagisid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/22/EÜ

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse ⁽³⁾ kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Üleilmastumise ja digitaliseerimise tagajärjel on suurenenud oht, et ühe ja sama ebaseadusliku tava tõttu kannab kahju suur hulk tarbijaid. Liidu õiguse rikkumised võivad tekitada tarbijale kahju. Kui ebaseaduslike tavade lõpetamiseks ja tarbijatele õiguskaitse saamiseks puuduvad tõhusad vahendid, väheneb tarbijate usaldus siseturu vastu.
- (2) Samuti võib selliste tõhusate vahendite puudumine, mis kaitseksid tarbijaid liidu õigusaktide täitmise tagamisega, põhjustada õigusnorme rikkuvate ja õigusnorme järgivate riigisisese või piiriülese tegutsevate kauplejate vahel ausa konkurentsi moonutamist. Sellised moonutused võivad takistada siseturu sujuvat toimimist.
- (3) Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 26 lõikele 2 hõlmab siseturg sisepiirideta ala, mille ulatuses tagatakse kaupade ja teenuste vaba liikumine. Siseturg peaks pakkuma tarbijatele lisaväärtust kaupade ja teenuste parema kvaliteedi, suurema valiku, mõistlike hindade ja kõrgete ohutusstandardite näol, edendades seeläbi kõrgetasemelist tarbijakaitset.
- (4) ELi toimimise lepingu artikli 169 lõikes 1 ja lõike 2 punktis a on sätestatud, et liit aitab kõrgetasemelise tarbijakaitse saavutamisele kaasa meetmetega, mis on võetud kõnealuse lepingu artikli 114 põhjal. Euroopa Liidu põhiõiguste harta („põhiõiguste harta“) artiklis 38 on sätestatud, et liidu poliitikaga tagatakse tarbijakaitse kõrge tase.

⁽¹⁾ ELT C 440, 6.12.2018, lk 66.

⁽²⁾ ELT C 461, 21.12.2018, lk 232.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 26. märtsi 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ning nõukogu 4. novembri 2020. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 24. novembri 2020. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

- (5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/22/EÜ (*) võimaldati pädevatel üksustel esitada esindushagisid, mille eesmärk on eelkõige lõpetada ja keelata liidu õigusnormide rikkumised, mis kahjustavad tarbijate kollektiivseid huve. Selles direktiivis ei käsitletud aga piisavalt tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamisega seotud probleeme. Selleks et soodustada ebaseaduslikest tavadest loobumist ja vähendada tarbijakahju üha enam üleilmastuval ja digitaliseeruval turul, on vaja tugevdada tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise menetluslikke vahendeid, et need hõlmaksid ettekirjutusi ja eraõiguslikke õiguskaitsemeetmeid. Arvestades vajalike muudatuste arvu, on asjakohane tunnistada direktiiv 2009/22/EÜ kehtetuks ja asendada see käesoleva direktiiviga.
- (6) Esindushagimenetlus on nii ettekirjutuse kui ka eraõigusliku õiguskaitsemeetme puhul kogu liidus erinev ja pakub tarbijatele erineval tasemel kaitset. Lisaks puudub osades liikmesriikides praegu esindushagimenetlus eraõiguslike õiguskaitsemeetmete taotlemiseks. See vähendab tarbijate ja ettevõtjate usaldust ja suutlikkust siseturul tegutseda, moonutab konkurentsi ning ei võimalda tagada tõhusat liidu tarbijakaitseõiguse täitmist.
- (7) Käesoleva direktiivi eesmärk on seega tagada tarbijaile liidu ja liikmesriikide tasandil vähemalt ühe tõhusa esindushagimenetluse kättesaadavus kõigis liikmesriikides, et taotleda ettekirjutust või õiguskaitsemeetmeid. Vähemalt ühe sellise esindushagimenetluse olemasolu suurendaks tarbijate usaldust, annaks neile oma õiguste kasutamiseks rohkem võimalusi, aitaks edendada ausat konkurentsi ja looks siseturul tegutsevatele kauplejatele võrdsed võimalused.
- (8) Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kaasa siseturu toimimisele ja kõrgetasemelise tarbijakaitse saavutamisele, võimaldades tarbijate kollektiivseid huve kaitsvatel pädevatel üksustel esitada liidu õigusnorme rikkuvate kauplejate vastu nii ettekirjutuse kui ka õiguskaitsemeetme taotlemiseks esindushagisid. Nimetatud pädevatel üksustel peaks olema võimalik nõuda kõnealuse rikkumise lõpetamist või keelamist ning taotleda õiguskaitsevahendi määramist, näiteks hüvitist, parandamist või hinnaalandust, kui see on asjakohane ning liidu või liikmesriigi õigusaktides ette nähtud.
- (9) Esindushagi peaks olema tulemuslik ja tõhus tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise viis. See peaks võimaldama pädevatel üksustel tegutseda eesmärgiga tagada, et kauplejad järgiksid vastavaid liidu õigusnorme, ja võimaldama ületada individuaalhagide puhul tarbijate ees seisvad takistused, nagu ebakindlus oma õiguste ja olemasolevate menetluste suhtes, psühholoogiline tõrge hagi esitamise ees ning asjaolu, et individuaalhagi eeldatavad kulud on suuremad kui sellest tõusev kasu.
- (10) On oluline tagada vajalik tasakaal tarbijatele õiguskaitse kättesaadavuse parandamise ja samal ajal kauplejate kasuks asjakohaste kaitsemeetmete sätestamise vahel, et vältida kohtuvaidluste kuritarvitamist, mis põhjendamatult takistaks ettevõtjate tegevust siseturul. Esindushagide väärkasutamise ärahoidmiseks tuleks hoiduda karistuslike kahjuhüvitiste kehtestamisest ning reguleerida teatavaid menetluslikke aspekte, nagu pädevate üksuste määramist ja nende rahastamist käsitlevad normid.
- (11) Käesolev direktiiv ei tohiks asendada tarbijate kollektiivsete või individuaalsete huvide kaitsmiseks olemasolevaid riigisiseseid menetlusi. Võttes arvesse liikmesriikide õigustraditsioone, tuleks jätta neile otsustusõigus, kas kavandada käesoleva direktiiviga nõutav esindushagimenetlus mõne olemasoleva või tulevase kollektiivse ettekirjutuse või õiguskaitsemeetme taotlemise menetluse osana või eraldiseisva menetlusena, tingimusel et vähemalt üks riigisisene esindushagimenetlus vastab käesolevale direktiivile. Näiteks ei tohiks käesolev direktiiv takistada liikmesriikidel võtmast vastu õigusakte, mis käsitlevad kohtu või haldusasutuse deklaratiivset otsust taotlevaid hagisid, kuigi käesolevas direktiivis ei ole selliseid hagisid käsitlevaid õigusnorme sätestatud. Kui liikmesriigis on lisaks käesoleva direktiiviga nõutavale menetlusele kasutusel muid menetlusi, peaks pädeval üksusel olema võimalik valida, millist menetlust kasutada.
- (12) Kooskõlas menetlusautonoomia põhimõttega ei tohiks käesolev direktiiv sisaldada sätteid esindushagi iga menetlusaspekti kohta. Seetõttu sätestavad liikmesriigid ise need õigusnormid, mis käsitlevad näiteks esindushagide lubatavust, tõendeid või esindushagide puhul kohaldatavaid edasikaebevõimalusi. Näiteks peaks liikmesriikidel olema õigus otsustada, milline peab olema õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagisse kaasatud individuaalnõuete sarnasuse määr või esindushagiga liitunud tarbijate minimaalne arv, selleks et kõnealust asja oleks lubatav menetleda esindushagina. Sellised liikmesriigi õigusnormid ei tohiks takistada käesoleva direktiiviga

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/22/EÜ tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta (ELT L 110, 1.5.2009, lk 30).

nõutava esindushagimenetluse tõhusat toimimist. Vastavalt mittediskrimineerimise põhimõttele ei tohiks konkreetsete piiriüleste esindushagide suhtes kohaldatavad lubatavuse nõuded erineda nõuetest, mida kohaldatakse konkreetsete riigisiseste esindushagide suhtes. Otsus esindushagi lubamatuks tunnistamise kohta ei tohiks mõjutada hagi liitunud tarbijate õigusi.

- (13) Käesoleva direktiivi kohaldamisala peaks kajastama hiljutisi arenguid tarbijakaitse valdkonnas. Et tarbijad tegutsevad nüüd suuremal ja üha digitaalsemaks muutuv turul, peab käesolev direktiiv kõrgetasemelise tarbijakaitse saavutamiseks lisaks üldisele tarbijaõigusele käsitlema selliseid valdkondi nagu andmekaitse, finantsteenused, reisi- ja turismisektor, energeetika ja telekommunikatsioon. Kuna tarbijate nõudlus finants- ja investeerimisteenuste järele on suurenenud, on tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamist kõnealustes valdkondades eriti oluline parandada. Tarbijaturg on muutunud ka digitaalteenuste valdkonnas ja on tekkinud suurem vajadus tagada tõhusam tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmine, sealhulgas andmekaitse valdkonnas.
- (14) Käesolev direktiiv peaks hõlmama rikkumisi, mis pannakse toime I lisa osutatud selliste liidu õigusnormide suhtes, millega kaitstakse tarbijate huve, olenemata sellest, kas nendele tarbijatele osutamisel kasutatakse nimetust „tarbija“ või „reisija“, „kasutaja“, „klient“, „jaainvestor“, „jaeklient“, „andmesubjekt“ või midagi muud. Käesolev direktiiv peaks siiski kaitsma üksnes selliste füüsiliste isikute huve, kellele on nimetatud rikkumisega tekitatud kahju või kellele võib sellega kahju tekitada kui füüsilist isikut käsitatakse käesoleva direktiivi kohaselt tarbijana. Käesolev direktiiv ei peaks hõlmama rikkumisi, mis kahjustavad käesoleva direktiivi kohaselt kauplejana kvalifitseeruvaid füüsilisi isikuid.
- (15) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata I lisa loetletud õigusaktide kohaldamist ja seetõttu ei tohiks see muuta ega laiendada nendes õigusaktides sätestatud mõisteid ega asendada õigusnormide täitmise tagamise viise, mida kõnealused õigusaktid võiksid sisaldada. Näiteks võiks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/679 ⁽⁵⁾ sätestatud või sellele tuginevaid õigusnormide täitmise tagamise viise tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmiseks kohaldatavuse korral endiselt kasutada.
- (16) Kahtluse vältimiseks tuleks käesoleva direktiivi kohaldamisala sätestada I lisa võimalikult täpselt. Kui I lisa loetletud õigusaktid sisaldavad sätteid, mis ei ole seotud tarbijakaitsega, peaks I lisa viitama konkreetsetele, tarbijate huvide kaitset käsitlevatele sätetele. Siiski ei ole selliste viidete esitamine eelkõige finantsteenuste valdkonna, sealhulgas investeerimisteenuste valdkonna teatavate õigusaktide struktuuri tõttu alati teostatav või võimalik.
- (17) Selleks et tagada asjakohane reageerimine liidu õiguse rikkumistele, mille olemus ja ulatus muutuvad kiirelt, peaks seadusandja iga uue tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise seisukohast asjassepuutuva liidu õigusakti vastuvõtmisel kaaluma I lisa muutmist, et uus liidu õigusakt kuuluks käesoleva direktiivi kohaldamisalasse.
- (18) Liikmesriikidele tuleks jätta pädevus muuta käesoleva direktiivi sätteid kohaldatavaks selle kohaldamisalast välja jäävate valdkondade suhtes. Näiteks peaks liikmesriikidel olema võimalik I lisa kohaldamisalast välja jäävate vaidluste käsitlemiseks säilitada või kehtestada käesoleva direktiivi sätetega vastavuses olevad riigisisest õigusaktid.
- (19) Kuna tarbijate kollektiivsete huve saab tulemuslikult ja tõhusalt kaitsta nii kohtumenetluses kui ka haldusmenetluses, jääb liikmesriikidele valikuvabadus, kas kasutada esindushagi puhul kohtumenetlust, haldusmenetlust või mõlemat, sõltuvalt asjaomase õigusvaldkonnast või majandussektorist. See ei tohiks piirata põhiõiguste harta artikli 47 kohast õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, kusjuures liikmesriikidel on kohustus tagada, et tarbijatel ja kauplajatel oleks õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus, et vaidlustada haldusotsuseid, mis on tehtud vastavalt liikmesriigi meetmetele, millega käesolevat direktiivi üle võetakse. See peaks sisaldama menetlusosaliste jaoks võimalust taotleda otsust, millega peatada vaidlustatud otsuse täitmine kooskõlas liikmesriigi õigusega.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

- (20) Võttes aluseks direktiivi 2009/22/EÜ, peaks käesolev direktiiv hõlmama nii riigisiseseid kui ka piiriüleseid rikkumisi, eriti kui rikkumine mõjutab tarbijaid, kes elavad sellises liikmesriigis, mis ei ole õigusnorme rikkuva kaupleja asukoht. See peaks hõlmama ka enne esindushagi esitamist või lahendamist lõppenud rikkumisi, sest jätkuvalt võib olla vaja hoida asjaomase tava keelustamise teel ära selle kasutamise kordamist, tõendada, et asjaomase tava puhul on tegemist rikkumisega, või hõlbustada tarbijal õiguskaitsevahendi kasutamist.
- (21) Käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada kohtualluvuse, kohtuotsuste või kohaldatava õiguse tunnustamise või täitmise tagamise suhtes kehtivate rahvusvahelise eraõiguse normide kohaldamist ega tohiks selliseid norme kehtestada. Käesoleva direktiiviga nõutava esindushagimenetluse suhtes tuleks kohaldada kehtivaid liidu õigusakte. Eelkõige tuleks käesoleva direktiiviga nõutava esindushagimenetluse suhtes kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 864/2007, ⁽⁶⁾ määrust (EÜ) nr 593/2008 ⁽⁷⁾ ning määrust (EL) nr 1215/2012 ⁽⁸⁾.
- (22) Tuleks märkida, et määrus (EL) nr 1215/2012 ei hõlma haldusasutuste pädevust ega selliste asutuste otsuste tunnustamist või täitmist. Selliseid küsimusi tuleks reguleerida liikmesriigi õigusega.
- (23) Kohasel juhul võiks kooskõlas rahvusvahelise eraõiguse normidega lubada pädeval üksusel esindushagi esitamist nii selles liikmesriigis, kus ta on määratud, kui ka mõnes teises liikmesriigis. Tuginedes direktiivile 2009/22/EÜ, tuleks käesolevas direktiivis neid kaht liiki esindushagisid eristada. Kui pädev üksus esitab esindushagi mõnes muus liikmesriigis kui see, kus ta on määratud, tuleks kõnealust esindushagi käsitada piiriülese esindushagina. Kui pädev üksus esitab esindushagi liikmesriigis, kus ta on määratud, tuleks seda käsitada riigisisese esindushagina isegi juhul, kui esindushagi esitatakse kaupleja vastu, kelle elu- või asukoht on teises liikmesriigis, ning isegi kui selle esindushagi esitavad eri liikmesriikidest pärit tarbijad. Esindushagi liik peaks olenema sellest, millises liikmesriigis esindushagi esitatakse. Sel põhjusel ei tohiks olla võimalik, et riigisisene esindushagi muutub menetluse käigus piiriüleseks esindushagiks või vastupidi.
- (24) Aktiivne roll liidu õiguse asjakohaste sätete järgimise tagamisel peaks eelkõige olema tarbijaorganisatsioonidel. Neil kõigil peaks olema head eeldused pädeva üksuse staatuse taotlemiseks kooskõlas liikmesriigi õigusega. Olenevalt liikmesriigi õigustraditsioonidest võivad ka avaliku sektori asutused tegeleda käesolevas direktiivis sätestatud esindushagide esitamise kaudu aktiivselt liidu õiguse asjakohaste sätete järgimise tagamisega.
- (25) Piiriüleste esindushagide puhul peaksid pädevad üksused kogu liidus vastama samadele määramiskriteeriumidele. Eelkõige peaksid pädevateks üksusteks olema määrava liikmesriigi õiguse alusel nõuetekohaselt asutatud juriidilised isikud, kelle tegevuses on teatav järjepidevus ja kelle tegevus on avalik, kes oleksid oma laadilt mittetulunduslikud ning kellel oleks vastavalt oma põhikirjajärgsele eesmärgile õigustatud huvi kaitsta tarbijate huve kooskõlas liidu õigusega. Pädevate üksuste suhtes ei tohiks olla alustatud maksejõuetusmenetlust ja neid ei tohiks olla maksejõuetuks kuulutatud. Nad peaksid olema sõltumatud ja neid ei tohiks mõjutada isikud, kes ei ole tarbijad ja kes on majanduslikult huvitatud esindushagide esitamisest, eelkõige kauplejad või riskifondid, sealhulgas juhul, kui tegemist on kolmandate isikute poolse rahastamisega. Pädevatel üksustel peaks olema sellise mõju ning iseenda, oma rahastajate ja tarbijate huvide vahelise huvide konflikti ennetamise kord. Nad peaksid avalikustama lihtsas ja arusaadavas keeles kõigi asjakohaste vahendite abil, eelkõige oma veebisaidil, teabe, mis tõendab nende vastavust pädevaks üksuseks määramise kriteeriumidele, ning üldise teabe oma rahastamisallikate kohta üldiselt, oma organisatsioonilise, juhtimis- ja liikmeskonna struktuuri, põhikirjajärgsete eesmärkide ja tegevuse kohta.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma II“) (ELT L 199, 31.7.2007, lk 40).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“) (ELT L 177, 4.7.2008, lk 6).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 351, 20.12.2012, lk 1).

- (26) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kooskõlas riigisisese õigusega vabalt kehtestada määramiskriteeriumid, millele need pädevad üksused peaksid riigisiseste esindushagide esitamiseks vastama. Siiski peaks liikmesriikidel olema võimalik kohaldada käesolevas direktiivis piiriüleste esindushagide esitamiseks pädevatele üksustele sätestatud määramiskriteeriume ka nende pädevate üksuste puhul, kes määratakse ainult riigisiseste esindushagide esitamiseks.
- (27) Ükski määramiskriteerium, mida kohaldatakse pädevate üksuste suhtes piiriüleste või riigisiseste esindushagide puhul, ei tohiks takistada käesolevas direktiivis ette nähtud esindushagide tõhusat toimimist.
- (28) Liikmesriikidel peaks olema esindushagide esitamiseks pädevate üksuste eelneva määramise võimalus. Käesoleva direktiiviga ei peaks julgustama liikmesriike kehtestama võimalust määrata pädevaid üksusi *ad hoc*-põhimõttel. Riigisiseste esindushagide puhul peaks liikmesriikidel siiski samuti või teise võimalusena olema võimalik määrata konkreetse riigisisese esindushagi jaoks pädev üksus *ad hoc*-põhimõttel. Sellist määramist peaks olema võimalik teha kohtul, kellele hagi esitati, või haldusasutusel, sealhulgas, kui see on kohaldatav, nõusoleku andmise teel. Piiriüleste esindushagide puhul on siiski vajalikud ühised õiguslikud tagatised. *Ad hoc*-põhimõttel määratud pädeval üksusel ei tohiks seetõttu olla piiriüleste esindushagide esitamise õigust.
- (29) Määrav liikmesriik peaks tagama, et piiriüleste esindushagide esitamiseks pädev üksus vastab pädeva üksuse määramise kriteeriumidele, peaks hindama määramiskriteeriumidele jätkuvat vastavust ja vajaduse korral tunnustama pädeva üksuse määramise kehtetuks. Seda, kas pädevad üksused jätkuvalt vastavad määramiskriteeriumidele, peaksid liikmesriigid hindama vähemalt iga viie aasta tagant.
- (30) Kui tekib kahtlus, kas pädev üksus vastab määramiskriteeriumidele, peaks pädeva üksuse määranud liikmesriik kahtlusi uurima ja vajaduse korral nimetatud pädeva üksuse määramise kehtetuks tunnustama. Liikmesriigid peaksid uurimistaotluste edastamiseks ja vastuvõtmiseks määrama riikliku kontaktpunkti.
- (31) Liikmesriigid peaksid tagama, et teises liikmesriigis piiriüleste esindushagide jaoks määratud pädevad üksused saavad esitada piiriüleste esindushagide nende kohtutele või haldusasutustele. Lisaks peaks eri liikmesriikide pädevatel üksustel olema võimalik esitada üks ja ühine esindushagi vastavalt kohtualluvusele ühele ja samale kohtule. See ei tohiks piirata kohtu või haldusasutuse, kellele hagi esitati, õigust uurida, kas kõnealust nimetatud esindushagi saab ühe esindushagina menetleda.
- (32) Tagada tuleks piiriüleste esindushagide jaoks määratud pädevate üksuste õigusliku staatuse vastastikune tunnustamine. Nende pädevate asutuste andmed tuleks edastada komisjonile ning komisjon peaks koostama nende pädevate üksuste loetelu ja tegema selle avalikult kättesaadavaks. Kõnealusesse loetellu kandmine peaks tõendama esindushagi esitava pädeva üksuse õiguslikku staatust. See ei tohiks piirata kohtu või haldusasutuse õigust uurida, kas pädeva üksuse põhikirjajärgne eesmärk võimaldab konkreetses asjas hagi esitada.
- (33) Ettekirjutuse eesmärk on kaitsta tarbijate kollektiivseid huve, sõltumata sellest, kas üksiktarbijatele on tegelikult kahju tekkinud. Ettekirjutusega võidakse nõuda kauplejatel konkreetselt meedet, näiteks seda, et nad esitaksid tarbijatele teabe, mis varem jäeti ebaseaduslikult neile esitamata. Otsus teha ettekirjutus ei tohiks sõltuda sellest, kas tegutseti tahtlikult või hooletusest.
- (34) Esindushagi esitamisel peaks pädev üksus esitama kohtule või haldusasutusele piisavalt teavet esindushagist puudutatud tarbijate kohta. See teave peaks kohtul või haldusasutusel võimaldama kindlaks määrata kohtualluvuse ja kohaldatava õiguse. Lepinguvälise kahju korral tekib pädeval asutusel kohustus kohtule või haldusasutusele teada anda, kus tarbijaid kahjustav sündmus aset leidis või aset leida võib. Nõutava teabe üksikasjalikkus võib erineda sõltuvalt sellest, millist meedet pädev üksus taotleb ja kas kohaldatakse liitumis- või loobumisvõimalust (*opt-in* või *opt-out*). Kui esitatakse esindushagi ettekirjutuse taotlemiseks, on lisaks vajalik pädeva üksuse poolt piisava teabe esitamine esindushagist puudutatud tarbijate rühma kohta, kuna järgnevate õiguskaitsevahendi määramise nõuete suhtes kehtivad aegumistähtajad võivad peatuda või katkeda.

- (35) Liikmesriigid peaksid tagama, et pädevad üksused saavad taotleda ettekirjutust ja õiguskaitsemeedet. Esindushagide menetluse tõhususe tagamiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik otsustada, et pädevad üksused võivad ettekirjutust ja õiguskaitsemeedet taotleda ühe esindushagi või eraldiseisvate esindushagide raames. Kui seda tehakse ühe hagi raames, peaks pädevatel üksustel olema võimalik taotleda kõiki asjakohaseid meetmeid esindushagi esitamise ajal või kõigepealt taotleda asjakohast ettekirjutust ja seejärel asjakohasel juhul õiguskaitsemeedet.
- (36) Pädev üksus, mis esitab käesoleva direktiivi kohase esindushagi, peaks taotlema asjakohaseid meetmeid, sealhulgas õiguskaitsemeedet, rikkumisest mõjutatud tarbijate huvides ja nende nimel. Pädevatel üksustel peaks menetluses olema hageja menetlusõigused ja -kohustused. Liikmesriikidel peaks olema vabadus anda esindushagist puudutatud üksiktarbijatele esindushagi raames teatavad õigused, kuid nimetatud üksiktarbijad ei tohiks menetluses osaleda hagejana. Ühelgi juhul ei tohiks üksiktarbijatel olla võimalik sekkuda pädevate üksuste menetlusotsustesse, nõuda menetluse raames üksikisikuna tõendeid või üksikisikuna edasi kaevata esindushagi menetleva kohtu või haldusasutuse menetlusotsust. Samuti ei tohiks üksiktarbijatel olla esindushagi raames menetluskohustusi ning nad ei peaks kandma menetluskulusid, välja arvatud erandjuhtudel.
- (37) Siiski peaks esindushagist puudutatud tarbijatel olema õigus kõnealuselt esindushagist kasu saada. Õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagide puhul peaks kasuna mõistma selliseid õiguskaitsevahendeid nagu hüvitis, parandamine, asendamine, hinnaalandus, lepingu lõpetamine või tasutud hinna tagasimaksmine. Ettekirjutuse taotlemiseks esitatud esindushagide puhul peaks kasuna mõistma rikkumisena käsitatavast tegevusest loobumist või sellise tegevuse keelamist.
- (38) Õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagide puhul peaks pool, kelle kahjuks otsus tehti, tasuma teise poole menetluskulud vastavalt liikmesriigi õiguses sätestatud tingimustele ja eranditele. Kohus või haldusasutus ei peaks siiski mõistma sellelt poolelt, kelle kahjuks otsus tehti, välja põhjendamatult kantud kulusid. Esindushagist puudutatud üksiktarbijad ei peaks menetluskulusid kandma. Erandjuhtudel peaks olema võimalik õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagist puudutatud üksiktarbijatelt siiski välja mõista menetluskulud, mis tekkisid selle üksiktarbija tahtliku tegevuse või hooletuse tõttu, näiteks venitades menetlust ebaseadusliku käitumisega. Menetluskulude hulka tuleks arvata näiteks kulud, mis tulenevad asjaolust, et kumbagi poolt esindas advokaat või mõni muu jurist, või mis tahes kulud, mis tulenevad dokumentide kättetoimetamisest või tõlkimisest.
- (39) Liikmesriigid peaksid kohtuvaidluste kuritarvitamise ärahoidmiseks vastu võtma uued õigusnormid või kohaldama kehtivaid liikmesriigi õigusnorme, mille kohaselt võib kohus või haldusasutus otsustada jätta ilmselgelt alusetu hagi läbi vaatamata niipea, kui kohus või haldusasutus on saanud sellise otsuse põhjendamiseks vajaliku teabe. Liikmesriigid ei peaks olema kohustatud sätestama esindushagide suhtes kohaldatavaid erinorme ning neil peaks olema võimalik kohaldada üldisi menetlusnorme, kui need vastavad eesmärgile ära hoida kohtuvaidluste kuritarvitamist.
- (40) Ettekirjutus peaks hõlmama lõplikke ja ajutisi meetmeid. Ajutised meetmed peaksid hõlmama esialgseid meetmeid, kaitse- ja ennetavaid meetmeid, selleks et tava jätkuv kasutamine peatada või see tava keelustada, kui seda tava ei ole reaalselt kasutatud, kuid on olemas oht, et selle tava kasutamine tekitaks tarbijatele tõsist või pöördumatut kahju. Ettekirjutus võiks hõlmata ka meetmeid, millega tunnistatakse teatav tava rikkumiseks sellistel juhtudel, kui tava kasutamine lõppes enne esindushagi esitamist, kuid kui tava kui rikkumise sedastamine on vajalik näiteks hilisema õiguskaitsemeetme taotlemise hagi läbivaatamise hõlbustamise eesmärgil. Lisaks võiks ettekirjutus hõlmata ka rikkumise toime pannud kaupleja kohustust avaldada kohtu või haldusasutuse otsus ettekirjutuse kohta asjakohaseks peetaval kujul kas täielikult või osaliselt või avaldada korrigeeriv avaldus.
- (41) Võttes aluseks direktiivi 2009/22/EÜ, peaks liikmesriikidel olema võimalik nõuda ettekirjutuse taotlemiseks esindushagi esitamist kavatselt pädevalt üksuselt eelnevate läbirääkimiste pidamist, et anda asjaomasele kauplejale võimalus esindushagi esemeks olev rikkumine lõpetada. Liikmesriikidel peaks olema võimalik nõuda, et eelnevad läbirääkimised toimuksid liikmesriigi määratud sõltumatu avaliku sektori asutuse osavõtul. Kui liikmesriigid on

kehtestanud eelnevate läbirääkimiste pidamise nõude, tuleks määrata kahenädalane tähtaeg alates läbirääkimiste taotluse saamisest ning kui rikkumise lõpetamises nimetatud tähtaja jooksul kokkuleppele ei jõuta, on taotlejal õigus viivitamata esitada pädevale kohtule või haldusasutusele ettekirjutuse taotlemiseks esindushagi. Neid nõudeid võiks kooskõlas liikmesriigi õigusega kohaldada ka õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagide suhtes.

- (42) Käesolevas direktiivis tuleks sätestada menetlusnormid, mis ei mõjuta tarbija lepinguliste ja lepinguväliste õiguskaitsevahendite kohta kehtestatud materiaalõiguse norme, juhul kui on rikutud nende huve, näiteks õigus kahju hüvitamisele, lepingu lõpetamisele, tagasimaksmisele, mittekohase täitmise asendamisele, parandamisele või hinnaalandusele, kui see on asjakohane ning liidu või liikmesriigi õiguses ette nähtud. Käesoleva direktiivi alusel saab õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitada esindushagi kohtusse ainult juhul, kui liidu või liikmesriigi õigusaktides on sellised sisulised õigused sätestatud. Käesolev direktiiv ei tohiks võimaldada rikkumise toime pannud kauplejale karistusliku kahjuhüvitise määramist, kooskõlas liikmesriigi õigusega.
- (43) Õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagist puudutatud tarbijatel peaks pärast hagi esitamist olema mõistlikud võimalused, et väljendada oma tahet olla selles esindushagis pädeva üksuse poolt esindatud ning tahet saada kõnealuse esindushagi asjakohastest tulemustest kasu. Oma õigustraditsioone igati arvesse võttes peaksid liikmesriigid nägema ette liitumis- või loobumisvõimaluse või nende kahe kombinatsiooni. Liitumisvõimaluse puhul peaks tarbijatel olema kohustus väljendada sõnaselgelt oma tahet olla õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi raames pädeva üksuse poolt esindatud. Loobumisvõimaluse puhul peaks tarbijatel olema kohustus väljendada sõnaselgelt oma tahet mitte olla õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi raames pädeva üksuse poolt esindatud. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada, millises esindushagi etapis on üksiktarbijatel võimalik kasutada oma õigust esindushagiga liituda või sellest loobuda.
- (44) Liikmesriikidel, kes näevad ette liitumisvõimaluse, peaks olema võimalik nõuda, et mõned tarbijad peavad olema õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatava hagiga liitunud enne esindushagi esitamist, tingimusel et ka teised tarbijad pärast esindushagi esitamist sellega liituda saavad.
- (45) Kui rikkumisest mõjutatud tarbijate harilik viibimiskoht ei ole esindushagi adressaadiks oleva kohtu või haldusasutuse asukohaliikmesriik, peaks tõrgeteta õigusemõistmise tagamiseks ja vastuoluliste kohtuotsuste vältimiseks olema õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi puhul aga nõutav liitumisvõimaluse kasutamine. Sellistes olukordades peaks tarbijatel olema kohustus väljendada sõnaselgelt tahet olla selles esindushagis esindatud, et selle tulemus oleks nende jaoks siduv.
- (46) Kui tarbijad väljendavad sõnaselgelt või vaikimisi oma tahet olla õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi raames pädeva üksuse poolt esindatud, siis olenemata sellest, kas esindushagi esitati liitumis- või loobumisvõimaluse raames, ei tohiks neile jätta võimalust olla esindatud teistes esindushagides, millel on sama alus ja ese ning mis on suunatud sama kaupleja vastu, ega esitada individuaalhagisid, millel on sama alus ja ese ning mis on suunatud sama kaupleja vastu. Seda ei tuleks siiski kohaldada, kui tarbija pärast oma sõnaselget või vaikimisi tahteavaldust olla õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi raames esindatud otsustab loobuda kooskõlas liikmesriigi õigusega hiljem esindushagiga liitumisest, näiteks juhul, kui tarbija keeldub hiljem nõustumast end mõne kokkuleppega siduda.
- (47) Liikmesriikidel peaks olema võimalik otstarbekuse, kiiruse ja tõhususe eesmärgil ning kooskõlas liikmesriigi õigusnormidega pakkuda tarbijatele võimalust saada otseselt kasu õiguskaitsemeetme määramise lahendist pärast lahendi tegemist, kohustamata neid eelnevalt osalema esindushagis.
- (48) Liikmesriigid peaksid sätestama õigusnormid, millega koordineeritakse esindushagisid, tarbijate esitatud individuaalhagisid ja muid hagisid, mille eesmärk on tarbijate üksik- ja kollektiivsete huvide kaitse, nagu on sätestatud liidu ja liikmesriikide õiguses. Käesoleva direktiivi alusel tehtavad ettekirjutused ei tohiks piirata tarbijate poolt õiguskaitsemeetme taotlemiseks üksikisikuna hagi esitamist, kui nad on ettekirjutusega hõlmatud tava tõttu kannatanud kahju.
- (49) Liikmesriigid peaksid pädevatelt üksustelt nõudma piisava teabe esitamist, et põhjendada õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi, sealhulgas rikkumisest mõjutatud tarbijate rühma ning faktiliste asjaolude ja esindushagi raames lahendatavate õigusküsimuste kirjeldust. Pädevalt üksuselt ei tohiks esindushagi algatamiseks nõuda kõikide esindushagiga liitunud tarbijate individuaalset tuvastamist. Õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagide puhul peaks kohus või haldusasutus võimalikult varases menetlusetapis kontrollima, kas juhtum sobib esindushagi esitamiseks, võttes arvesse rikkumise laadi ja rikkumisest mõjutatud tarbijatele tekitatud kahju tunnuseid.

- (50) Õiguskaitsemeetmete puhul tuleks tuvastada üksiktarbijad või vähemalt kirjeldada nende tarbijate rühma, kellel on õigus nimetatud õiguskaitsemeetmega ette nähtud õiguskaitsevahenditele, ning kohaldatavuse korral esitada kahju suuruse kindlakstegemise meetod ja märkida olulised sammud, mida tarbijad ja kauplused peavad kõnealuste õiguskaitsevahendite rakendamiseks astuma. Tarbijatel, kellel on õigus nendele õiguskaitsevahenditele, peaks olema võimalus neist õiguskaitsevahenditest kasu saada, ilma et nad peaksid algatama eraldi menetluse. Näiteks tähendab eraldi menetluse nõue tarbija jaoks kohustust esitada kohtule või haldusasutusele individuaalhari kahju suuruse kindlakstegemiseks. Teisalt peaks vastavalt käesolevale direktiivile olema võimalik tarbijatelt nõuda, et nad astuksid õiguskaitse saamiseks teatud samme, näiteks pöörduksid õiguskaitsemeetme täitmisege tegeleva üksuse poole.
- (51) Liikmesriigid peaksid kehtestama või säilitama normid, mis käsitlevad aegumistähtaegu või muid ajalisi piiranguid, mille vältel saavad üksiktarbijad kasutada oma õigust saada õiguskaitsemeetmest kasu. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada normid kehtestatud tähtaegadeks kasutamata hüvitissummade kasutamise kohta.
- (52) Pädevad üksused peaksid kohtute või haldusasutuste ees olema oma üldise tegevuse rahastamise allika ja samuti konkreetse õiguskaitsemeetmete taotlemiseks esitatud esindushagi toetamise allika osas täiesti läbipaistvad. See on vajalik, et võimaldada kohtutel või haldusasutustel hinnata seda, kas kolmanda isiku poolne rahastamine, niivõrd kui see on lubatud liikmesriigi õigusega, vastab käesoleva direktiiviga sätestatud nõuetele, ning kas kolmandast isikust rahastaja ja pädeva üksuse vahel on huvide konflikt, mis võib põhjustada kohtuvaidluste kuritarvitamise ohtu ning seda, et sellise kolmanda isiku poolne rahastamine, kellel on majanduslik huvi õiguskaitsemeetme taotlemiseks esindushagi esitamise või sellise esindushagi tulemuse suhtes, ei suunaks esindushagi kõrvale tarbijate kollektiivsete huvide kaitset. Teave, mille pädev üksus esitab kohtule või haldusasutusele, peaks võimaldama kohtul või haldusasutusel hinnata, kas kolmandal isikul võiks seoses esindushagiga tekkida võimalus põhjendamatult mõjutada pädeva üksuse menetluslikke otsuseid, sealhulgas kokkuleppeid viisil, mis kahjustaks puudutatud tarbijate kollektiivseid huve, ja kas kolmas isik rahastab õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi kostja vastu, kes on kolmandast isikust rahastaja konkurent, või kostja vastu, kellest kolmandast isikust rahastaja sõltub. Konkreetse esindushagi otsest rahastamist kostjaga samal turul tegutseva kaupleja poolt tuleks pidada huvide konfliktiks, kuna konkurendil võiks olla esindushagi tulemuse suhtes majanduslik huvi, mis ei ühtiks tarbijate huviga.

Esindushagi kaudne rahastamine organisatsioonide poolt, mida rahastatakse selle liikmete võrdsetest sissemaksetest või annetustest, sealhulgas kauplejate annetustest ettevõtja sotsiaalse vastutuse algatuste või ühisharastuse raames, loetakse kolmanda isiku poolse rahastamise tingimustele vastavaks, kui kolmanda isiku poolne rahastamine vastab läbipaistvuse, sõltumatuse ja huvide konflikti puudumise nõuetele. Kui mõni huvide konflikt leiab kinnitust, peaks kohtul või haldusasutusel olema õigus võtta asjakohaseid meetmeid, näiteks nõuda pädevalt üksuselt asjaomasest rahastamisest keeldumist või selle muutmist ja vajaduse korral otsustada, et pädeval üksusel puudub pädeva üksuse õiguslik staatus, või jätta konkreetne esindushagi õiguskaitsemeetme taotlemiseks läbi vaatamata. Selline pädeva üksuse õigusliku staatuse kaotamine või hagi läbi vaatamata jätmine ei mõjuta esindushagist puudutatud tarbijate õigusi.

- (53) Õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagi menetluses tuleks soodustada kollektiivseid kokkuleppeid kahjustatud tarbijatele õiguskaitsevahendi määramiseks.
- (54) Kohtul või haldusasutusel peaks olema võimalik kutsuda kauplejat ja õiguskaitsemeetme taotlemiseks esindushagi esitanud pädevat üksust üles alustama läbirääkimisi, mille eesmärk on jõuda esindushagist puudutatud tarbijatele õiguskaitsevahendi määramise suhtes kokkulepele.
- (55) Kõik õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi raames saavutatud kokkulepped peaks kinnitama asjaomane kohus või haldusasutus, välja arvatud juhul, kui kokkuleppe tingimusi ei saa täita või kokkulepe oleks vastuolus liikmesriigi hagi aluse suhtes kohaldatavate imperatiivsete õigusnormidega, millest ei saa tarbijaid kahjustava lepinguga kõrvale kalduda. Näiteks oleks liikmesriigi imperatiivsete õigusnormidega vastuolus selline kokkulepe, milles jäetakse muutmata lepingutingimus, mis annaks kauplejale ainuõiguse kõnealuse lepingu mis tahes muude tingimuste tõlgendamiseks.
- (56) Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada õigusnormid, mis võimaldavad kohtul või haldusasutusel keelduda kokkuleppe kinnitamisest ka juhul, kui kohus või haldusasutus leiab, et kokkulepe on ebaõiglane.

- (57) Kinnitatud kokkulepped peaksid olema pädevale üksusele, kauplejale ja hagist puudutatud üksiktarbijatele siduvad. Liikmesriikidel peaks olema siiski võimalik sätestada õigusnormid, mille kohaselt antakse puudutatud üksiktarbijatele võimalus kokkuleppes nõustuda või keelduda end sellega sidumast.
- (58) Tarbijate teavitamine esindushagist on selle edukuse seisukohast määrava tähtsusega. Pädevad üksused peaksid oma veebisaitidel teavitama tarbijaid esindushagidest, mille nad on otsustanud kohtule või haldusasutusele esitada, nende poolt juba esitatud esindushagide staatusest ja selliste esindushagide tulemustest, et tarbijatel oleks võimalik teha teadlik otsus selle suhtes, kas nad soovivad hagiga liituda, ning võtta õigeaegselt asjakohaseid meetmeid. Teave, mida pädevad asutused on kohustatud tarbijatele esitama, peaks vastavalt vajadusele ja asjakohasusele sisaldama arusaadavas keeles selgitust esindushagi reguleerimiseme, selle võimalike või tegelike õiguslike tagajärgede kohta, pädeva üksuse kavatsuse kohta esindushagi esitada, esindushagist puudutatud tarbijate rühma kirjeldust ning seda, milliseid samme on liitunud tarbijad kohustatud järgnevalt astuma, sealhulgas vajalike tõendite säilitamine, et saada kasu vastavalt kas käesoleva direktiiviga sätestatud ettekirjutusest, õiguskaitsemeetmest või kinnitatud kokkuleppes. Selline teave peaks olema asjakohane ja proportsionaalne juhtumi asjaoludega.
- (59) Ilma et see piiraks pädevate üksuste teabe esitamise kohustust, peaksid puudutatud tarbijad saama teavet käimasolevate õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi menetluste kohta, et neil oleks võimalik sõnaselgelt või vaikimisi väljendada oma tahet olla nimetatud esindushagi raames esindatud. Liikmesriigid peaksid seda võimaldama, sätestades asjakohased õigusnormid esindushagisid käsitleva teabe levitamise kohta tarbijatele. Liikmesriikidel peaks olema õigus otsustada, kes peaks vastutama teabe levitamise eest.
- (60) Tarbijaid tuleks samuti teavitada lõplikest lahenditest, millega tehti ettekirjutus, otsustati rakendada õiguskaitsemeetmeid või kinnitati heakskiidetud kokkulepe, nende õigustest pärast rikkumise fakti kindlakstegemist ja kõikidest järgmistest sammudest, mida esindushagist puudutatud tarbijad peavad tegema eelkõige õiguskaitse saamiseks. Rikkumise kohta teabe levitamisega kaasnev mainekahju risk on samuti oluline tegur, mis vähendab kauplejate huvi rikkuda tarbijate õigusi.
- (61) Tõhususe tagamiseks peaks käimasolevaid esindushagimenetlusi ja lahendatud esindushagisid puudutav teave olema asjakohane ja proportsionaalne juhtumi asjaoludega. Sellist teavet saaks anda näiteks pädeva üksuse või kaupleja veebilehel, riiklikes elektroonilistes andmebaasides, sotsiaalmeedias, internetipõhistes kauplemiskohtades või populaarsetes ajalehtedes, kaasa arvatud nendes ajalehtedes, mida avaldatakse üksnes elektrooniliste sidevahendite kaudu. Võimaluse ja vajaduse korral tuleks tarbijaid teavitada individuaalselt elektrooniliste või paber kandjal kirjade kaudu. Erivajadustega inimestele tuleks selline teave taotluse korral esitada neile kättesaadaval kujul.
- (62) Rikkumise toime pannud kaupleja peaks olema kohustatud teavitama enda kulul kõiki tarbijaid, keda lõplik ettekirjutus ja lõplik õiguskaitsemeetme puudutab. Samuti peaks kaupleja teavitama tarbijaid kohtu või haldusasutuse poolt kinnitatud kokkuleppes. Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada õigusnormid, mille kohaselt selline kohustus sõltuks pädeva üksuse taotlusest. Kui liikmesriigi õiguse kohaselt annab esindushagist puudutatud tarbijatele lõplike lahendite ja kinnitatud kokkulepete kohta teavet pädev üksus või kohus või haldusasutus, ei peaks kauplejalt nõudma kõnealuse teabe teistkordset esitamist. Puudutatud tarbijate teavitamine lõplikust lahendist õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi menetlusse võtmisest keeldumise või läbivaatamata jätmise kohta peaks olema pädeva üksuse kohustus.
- (63) Liikmesriikidel peaks olema võimalik luua avalikult ligipääsetav riiklik elektrooniline andmebaasi veebisait, mis sisaldaks teavet pädevate üksuste kohta, kes on eelnevalt määratud riigisiseste ja piiriüleste hagide esitamiseks, ning üldist teavet käimasolevate ja lõpetatud esindushagimenetluste kohta.
- (64) Liikmesriigid peaksid tagama, et iga liikmesriigi kohtu või haldusasutuse lõplikku lahendit tarbijate kollektiivseid huve kahjustava rikkumise olemasolu kohta saavad kõik pooled kasutada tõendina seoses kõigi muude sama kaupleja vastu sama tava eest õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud hagiga selle liikmesriigi kohtus või haldusasutuses. Kooskõlas kohtusüsteemi sõltumatuse ja tõendite vabalt hindamise põhimõttega ei tohiks see piirata tõendite hindamist käsitleva liikmesriigi õiguse kohaldamist.

- (65) Hagi esitamisel aegumistähtajad tavaliselt peatuvad. Kuid ettekirjutuste taotlemiseks esitatud hagidel ei ole tingimata peatavat mõju järgnevate samast rikkumisest tuleneda võivate õiguskaitsemeetmete suhtes. Liikmesriigid peaksid seetõttu tagama, et ettekirjutuse taotlemiseks esitatud ning menetlusse võetud esindushagiga peatuvad või katkevad esindushagist puudutatud tarbijate suhtes kohaldatavad aegumistähtajad, nii et kõnealustel tarbijatel ei takistata hiljem enda nimel tegutsedes või pädeva üksuse poolt esindatuna seoses väidetava rikkumisega õiguskaitsemeetme saamiseks esindushagi esitamist põhjusel, et ettekirjutuse taotlemise esindushagi menetlemise ajal on nõue aegunud. Ettekirjutuse taotlemise esindushagi puhul peaks pädev üksus piisavalt määratlema nende tarbijate rühma, kelle huve väidetav rikkumine mõjutab ja kellel võiks olla sellest rikkumisest tulenev nõue ning keda võib mõjutada see, kui kõnealuse esindushagi menetlemise ajal nõue aegub. Kahtlemata peaks ka õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud menetlusse võetud esindushagi õiguslikuks tagajärjeks olema sellest puudutatud tarbijate suhtes kohaldatavate aegumistähtaegade peatumine või katkemine.
- (66) Õiguskindluse tagamiseks tuleks kooskõlas käesoleva direktiiviga kehtestatud aegumistähtaegade peatumist või katkemist kohaldada ainult nende õiguskaitsevahendi määramise nõuete suhtes, mille aluseks on 25. juunil 2023 või pärast seda kuupäeva toime pandud rikkumised. See ei tohiks välistada liikmesriigi õiguse sätete kohaldamist selliste aegumistähtaegade peatumise või katkemise suhtes, mida kohaldatakse enne 25. juunit 2023 õiguskaitsevahendi määramise nõuete suhtes, mis puudutavad enne seda kuupäeva toime pandud rikkumisi.
- (67) Ettekirjutuse taotlemiseks esitatud esindushagisid tuleks menetleda piisavalt kiiresti. Kui rikkumine kestab, võib kiire menetlemise vajadus olla suurem. Ajutise toimega ettekirjutuse taotlemiseks esitatud esindushagisid tuleks kohasel juhul menetleda lihtmenetluses, et hoida ära kogu või edasine rikkumisest tulenev kahju.
- (68) Tõendid on olulised, kui tahetakse kindlaks teha, kas ettekirjutuse või õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi on põhjendatud. Ent ettevõtja ja tarbija suhteid iseloomustab sageli teabe asümmeetria ning vajalikud tõendid võivad olla kaupleja ainuvalduses, mistõttu ei ole pädeval üksusel nende juurdepääsu. Pädevatel üksustel peaks seepärast olema õigus taotleda kohtult või haldusasutuselt, et need nõuaksid kauplejalt kõnealuse nõude jaoks oluliste tõendite avalikustamist. Samas peaks poolte võrdsuse põhimõtet arvesse võttes kauplejal olema samasugune õigus nõuda pädeva üksuse käsutuses olevaid tõendeid. Tõendite avalikustamise nõudmise vajadust, ulatust ja proportsionaalsust peaks menetlev kohus või haldusasutus vastavalt liikmesriigi menetlusõigusele hoolikalt hindama, pidades silmas kolmandate isikute seaduslike huvide kaitset ning järgides liidu ja liikmesriigi kohaldatavaid konfidentsiaalsuse norme.
- (69) Esindushagide tulemuslikkuse tagamiseks tuleks rikkumise toime pannud kauplejatele määrata ettekirjutuse rikkumise või selle täitmisest keeldumise korral tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistused. Liikmesriigid peaksid tagama, et need karistused võidakse määrata rahatrahvi, näiteks sunniraha või karistusmaksena. Samuti tuleks ette näha karistused, mis määratakse sel juhul, kui rikutakse või keeldutakse täitmast nõuet teavitada puudutatud tarbijaid lõplikest lahenditest või kokkulepetest või kui rikutakse või keeldutakse täitmast nõuet avalikustada tõendid. Tõendite avalikustamise nõude täitmisest keeldumise korral peaks olema võimalik kohaldada ka teist liiki karistusi, näiteks menetluslikke meetmeid.
- (70) Pidades silmas asjaolu, et esindushagide esitamine edendab avalikku huvi ja nendega kaitstakse tarbijate kollektiivseid huve, peaksid liikmesriigid säilitama või võtma meetmeid, mis aitaksid tagada, et menetlusega kaasnevad kulud ei takista pädevaid üksusi esitamast esindushagisid käesoleva direktiivi alusel. Sellised meetmed võiksid hõlmata kohaldatavate kohtu- või haldustasude piiramist, pädevatele üksustele vajaduse korral õigusabi võimaldamist või neile esindushagide esitamiseks avaliku sektori vahendite eraldamist, sealhulgas struktuuroetust ja muid toetusvahendeid. Liikmesriikidelt ei tohiks siiski nõuda esindushagide rahastamist.
- (71) Koostöö ja teabevahetus eri liikmesriikide pädevate üksuste vahel on osutunud kasulikuks eelkõige piiriüleste rikkumiste lahendamisel. On vaja jätkata suutlikkuse suurendamise ja koostöömeetmeid ning laiendada nende meetmete kohaldamist, et hõlmata rohkem pädevaid üksusi kogu liidus, suurendamaks piiriülese mõjuga esindushagide kasutamist.

- (72) Käesoleva direktiivi hindamise eesmärgil peaksid liikmesriigid esitama komisjonile andmed direktiivi alusel esitatud esindushagide kohta. Liikmesriigid peaksid esitama teabe nende kohtutes või haldusasutustes lahendatud esindushagide arvu ja liikide kohta. Samuti tuleks esitada teave esindushagide tulemuste kohta, näiteks kas esindushagisid on tunnustatud lubatavaks, kas need on olnud edukad või kas nende suhtes on saavutatud kinnitatud kokkulepe. Selleks et kergendada liikmesriikide halduskoormust nende kohustuste täitmisel, peaks eriti ettekirjutuse taotlemise puhul piisama komisjonile rikkumiste liigi ja menetlusosaliste kohta üldise teabe esitamisest. Näiteks menetlusosaliste puhul võiks olla piisav teavitada komisjoni sellest, kas pädev üksus on olnud tarbijaorganisatsioon või avaliku sektori asutus, ning kaupleja ärivaldkonnast (nt finantsteenused). Teise võimalusena peaks liikmesriikidel olema võimalik esitada komisjonile asjakohaste otsuste või kokkulepete koopiad. Esitada ei tuleks teavet esindushagist puudutatud tarbijate isikuandmete kohta.
- (73) Komisjon peaks koostama aruande, millele on kohasel juhul lisatud seadusandlik ettepanek ja milles hinnatakse, kas piiriüleste esindushagidega oleks kõige parem tegeleda liidu tasandil, luues ettekirjutuste ja õiguskaitsemeetmete taotlemiseks esitatud esindushagide Euroopa Ombudsmani ametikoha.
- (74) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Seepärast tuleks käesolevat direktiivi tõlgendada ja kohaldada kooskõlas nende õiguste ja põhimõtetega, sealhulgas nendega, mis on seotud õigusega tõhusale õiguskaitsvahendile ja õiglasele kohtumenetlusele, samuti kaitseõigusega.
- (75) Seoses keskkonnaõigusega võetakse käesolevas direktiivis arvesse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni 25. juuni 1998. aasta keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni (Ärhusi konventsioon).
- (76) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt tagada, et esindushagide instituudi loomine tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmiseks on kättesaadav kõigis liikmesriikides eesmärgiga tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse ja panustada siseturu nõuetekohasesse toimimisse, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid rikkumiste piiriülese iseloomu tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (77) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta ⁽⁹⁾ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud.
- (78) On asjakohane sätestada käesoleva direktiivi ajalise kohaldamise normid.
- (79) Direktiiv 2009/22/EÜ tuleks seetõttu kehtetuks tunnistada,

⁽⁹⁾ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

1. PEATÜKK

REGULEERIMISE, KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja eesmärk

1. Käesolevas direktiivis on sätestatud normid, millega tagatakse, et kõikides liikmesriikides on kättesaadav esindushagi instituut, mille eesmärk on kaitsta tarbijate kollektiivseid huve, ning sätestatakse samal ajal asjakohased kaitsemeetmed, et hoida ära kohtuvaidluse kuritarvitamist. Käesoleva direktiivi eesmärk on aidata kõrge tarbijakaitse taseme saavutamiseks kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, ühtlustades esindushagisid käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide teatavaid aspekte. Selle saavutamiseks üritatakse käesoleva direktiiviga ka parandada tarbijate juurdepääsu õiguskaitsele.
2. Käesoleva direktiiviga ei takistata liikmesriikidel võtta vastu või säilitada menetlusnorme, mille eesmärk on tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmine liikmesriigi tasandil. Liikmesriigid tagavad siiski, et vähemalt üks menetlus, mis võimaldab pädevatel üksustel esitada esindushagisid nii ettekirjutuse kui ka õiguskaitsemeetme taotlemiseks, vastab käesolevale direktiivile. Käesoleva direktiivi rakendamine ei anna alust vähendada tarbijakaitset valdkondades, mis kuuluvad I lisas loetletud õigusaktide kohaldamisalasse.
3. Pädevatel üksustel on võimalik valida ükskõik milline liidu või liikmesriigi õiguse alusel neile kohalduv menetluskord, millega tagatakse tarbijate kollektiivsete huvide kaitse.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse esindushagide suhtes, mis esitatakse kauplejate vastu I lisas osutatud liidu õigusaktide sätete rikkumise korral, sealhulgas ka liikmesriigi õigusesse üle võetud sätete rikkumise korral, mis kahjustab või võib kahjustada tarbijate kollektiivseid huve. Käesoleva direktiiviga ei piirata I lisas osutatud liidu õigusaktide sätete kohaldamist. Seda kohaldatakse riigisiseste ja piiriüleste rikkumiste suhtes, sealhulgas selliste rikkumiste suhtes, mis on enne esindushagi esitamist või enne esindushagi lahendamist lõppenud.
2. Käesolev direktiiv ei mõjuta liidu ega liikmesriigi norme, millega kehtestatakse lepingulised ja lepinguvälised õiguskaitsevahendid, mida tarbijad saavad kasutada lõikes 1 osutatud rikkumiste korral.
3. Käesolev direktiiv ei piira liidu rahvusvahelise eraõiguse normide, eelkõige selliste normide kohaldamist, mis reguleerivad kohtualluvust, tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuste tunnustamist ja täitmise tagamist ning lepinguliste ja lepinguväliste kohustuste suhtes kohaldatavaid õigusnorme.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „tarbija“ – füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud tema kaubandus-, majandus-, ametialase või kutsetegevusega;
- 2) „kaupleja“ – füüsiline või juriidiline isik, olenemata sellest, kas viimane on era- või avalik-õiguslikus omandis, kes tegutseb – kaasa arvatud teiste isikute kaudu, kes tegutsevad tema nimel või ülesandel – eesmärgil, mis on seotud tema kaubandus-, majandus-, ametialase- või kutsetegevusega;
- 3) „tarbijate kollektiivsed huvid“ – tarbijate üldised huvid ning eelkõige õiguskaitsemeetmete kohaldamise eesmärgil tarbijate rühma huvid;

- 4) „pädev üksus“ – tarbijate huve esindav organisatsioon või avalik-õiguslik asutus, mille liikmesriik on määranud pädevaks esitama käesoleva direktiivi kohaselt esindushagisid;
- 5) „esindushagi“ – hagi tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmiseks, mille on hagejana tarbijate asemel esitanud pädev üksus ning mille eesmärk on ettekirjutuse, õiguskaitsemeetme või mõlema taotlemine;
- 6) „riigisisene esindushagi“ – esindushagi, mille esitab pädev üksus liikmesriigis, kus pädev üksus oli määratud;
- 7) „piiriülene esindushagi“ – esindushagi, mille esitab pädev üksus muus liikmesriigis kui see, kus ta oli määratud;
- 8) „tava“ – kaupleja tegevus või tegevusetus;
- 9) „lõplik lahend“ – liikmesriigi kohtu või haldusametuse lahend, mida ei ole võimalik või ei ole enam võimalik tavapäraseid edasikaebamisvahendeid kasutades läbi vaadata;
- 10) „õiguskaitsemeede“ – meede, millega kohustatakse kauplejat pakkuma hagist puudutatud tarbijatele eraõiguslikke õiguskaitsevahendeid nagu hüvitis, parandamine, asendamine, hinnaalandus, lepingu lõpetamine või makstud hinna tagasimaksmine, kuivõrd see on asjakohane ning liidu või liikmesriigi õiguses ette nähtud.

2. PEATÜKK

ESINDUSHAGID

Artikkel 4

Pädevad üksused

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas direktiivis sätestatud esindushagisid saavad esitada pädevad üksused, mille liikmesriigid on selleks määranud.
2. Liikmesriigid tagavad, et üksusi, eelkõige tarbijaorganisatsioone, sealhulgas organisatsioone, mis esindavad enam kui ühe liikmesriigi liikmeid, võib määrata pädevaks üksuseks riigisiseste või piiriüleste esindushagide või mõlema esitamiseks.
3. Liikmesriigid määravad lõikes 2 osutatud üksuse, kes on esitanud taotluse pädeva üksusena piiriüleste esindushagide esitamiseks, kui nimetatud üksus vastab kõigile järgmistele kriteeriumidele:
 - a) ta on määrava liikmesriigi õiguse kohaselt nõuetekohaselt asutatud juriidiline isik, kes suudab tõendada, et enne määramistaotluse esitamist on ta juba 12 kuud realselt avalikult tegutsenud tarbijate huvide kaitsmisel;
 - b) tema põhikirjajärgne eesmärk näitab, et tal on õigustatud huvi kaitsta tarbijate huve kooskõlas I lisas osutatud liidu õigusaktide sätetega;
 - c) ta on mittetulunduslikku laadi;
 - d) tema suhtes ei ole alustatud maksejõuetusmenetlust ning välja ei ole kuulutatud tema maksejõuetust;
 - e) ta on sõltumatu ja teda ei mõjuta isikud, kes ei ole tarbijad ja eelkõige ei mõjuta teda kauplejad, kes on majanduslikult huvitatud esindushagide esitamisest, sealhulgas juhul, kui tegemist on kolmandate isikute poolt rahastamisega, ning tal on selle jaoks loodud sellise mõju ennetamise kord ning iseenda, oma rahastajate ja tarbijate huvide vahelise huvide konflikti ennetamise kord;
 - f) ta avalikustab lihtsas ja arusaadavas keeles kõigi asjakohaste vahendite abil, eelkõige oma veebisaidil, teabe, mis tõendab vastavust punktides a–e loetletud kriteeriumidele, ning teabe oma rahastamisallikate kohta üldiselt, oma organisatsioonilise, juhtimis- ja liikmeskonna struktuuri, põhikirjajärgsete eesmärkide ja tegevuse kohta.
4. Liikmesriigid tagavad, et kriteeriumid, mida nad kasutavad üksuse määramiseks pädevaks üksuseks riigisiseste esindushagide esitamiseks, on kooskõlas käesoleva direktiivi eesmärkidega tagada selliste esindushagide tulemuslikkus ja tõhusus.
5. Liikmesriigid võivad otsustada, et lõikes 3 loetletud kriteeriumeid kohaldatakse ka riigisiseseid esindushagisid esitavate pädevate üksuste määramise suhtes.

6. Liikmesriigid võivad määrata pädeva üksuse *ad hoc*-põhimõttel konkreetse riigisisese esindushagi esitamise jaoks, nimetatud üksuse enda taotlusel, kui ta vastab liikmesriigi õiguses sätestatud pädeva üksuse määramise kriteeriumidele.
7. Olenemata lõikest 3 ja 4, võivad liikmesriigid määrata avaliku sektori asutused pädevate üksustena esindushagisid esitama. Liikmesriigid võivad sätestada, et avaliku sektori asutused, mis on juba määratud pädeva üksusena direktiivi 2009/22/EÜ artikli 3 tähenduses, jäävad käesoleva direktiivi kohaldamisel endiselt pädevaks üksuseks.

Artikkel 5

Pädevate üksustega seotud teave ja nende seire

1. Iga liikmesriik edastab komisjonile tema poolt eelnevalt piiriüleste esindushagide esitamiseks määratud pädevate üksuste loetelu, sealhulgas iga pädeva üksuse nime ja põhikirjajärgse eesmärgi 26. detsembriks 2023. Iga liikmesriik teavitab komisjoni iga kord, kui kõnealuses loetelus on tehtud muudatusi. Liikmesriigid teevad selle loetelu avalikkusele kättesaadavaks.

Komisjon koostab nende pädevate üksuste koondloetelu ja teeb selle avalikkusele kättesaadavaks. Komisjon ajakohastab seda loetelu iga kord, kui talle edastatakse liikmesriigi pädevate üksuste loetelu kohta muudatusi.

2. Liikmesriigid tagavad, et teave riigisiseste esindushagide esitamiseks eelnevalt määratud pädevate üksuste kohta tehakse avalikkusele kättesaadavaks.

3. Liikmesriigid hindavad vähemalt iga viie aasta järel, kas pädevad üksused vastavad jätkuvalt artikli 4 lõikes 3 loetletud kriteeriumidele. Liikmesriigid tagavad, et pädev üksus kaotab oma staatuse, kui ta ei vasta enam ühele või mitmele kriteeriumile.

4. Kui liikmesriigil või komisjonil tekib kahtlusi seoses pädeva üksuse vastavusega artikli 4 lõikes 3 loetletud kriteeriumidele, uurib kõnealuse pädeva üksuse määranud liikmesriik neid kahtlusi. Liikmesriik tühistab vajaduse korral nimetatud pädeva üksuse määramise, kui ta ei vasta enam ühele või mitmele kriteeriumile. Esindushagi kostja rollis oleval kaupljal on võimalus esitada kohtule või haldusasutusele põhjendatud kahtluse korral küsimusi selle kohta, kas pädev üksus vastab artikli 4 lõikes 3 loetletud kriteeriumidele.

5. Liikmesriigid määravad lõike 4 kohaldamiseks riiklikud kontaktpunktid ning edastavad komisjonile kõnealuste kontaktpunktide nimed ja kontaktandmed. Komisjon koostab kõnealuste kontaktpunktide loetelu ja teeb selle liikmesriikidele kättesaadavaks.

Artikkel 6

Piiriüleste esindushagide esitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et teises liikmesriigis piiriüleste esindushagide esitamiseks eelnevalt määratud pädevad üksused saavad esitada piiriüleste esindushagisid nende kohtutele või haldusasutustele.

2. Liikmesriigid tagavad, et kui artikli 2 lõikes 1 osutatud väidetav liidu õiguse rikkumine mõjutab või tõenäoliselt mõjutab eri liikmesriikide tarbijaid, võib liikmesriigi kohtule või haldusasutusele esindushagi esitada mitu pädevat üksust eri liikmesriikidest, et kaitsta eri liikmesriikidest pärit tarbijate kollektiivseid huve.

3. Kohtud või haldusasutused aktsepteerivad artikli 5 lõikes 1 osutatud loetelu tõendina pädeva üksuse õiguslikust staatusest, mis annab õiguse piiriülese esindushagi esitamiseks, ilma et sellega piirataks kohtute või haldusasutuste, mille poole pöörduiti esimesena, õigust kontrollida, kas pädeva asutuse põhikirjajärgne eesmärk õigustab konkreetsel juhul hagi esitamist.

*Artikkel 7***Esindushagi**

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 4 kohaselt määratud pädevad üksused saavad esitada käesoleva direktiiviga sätestatud esindushagisid nende kohtutele või haldusasutustele.
2. Esindushagi esitamisel annab pädev üksus kohtule või haldusasutusele piisavalt teavet esindushagist puudutatud tarbijate kohta.
3. Kohtud või haldusasutused hindavad konkreetse esindushagi lubatavuse nõudeid vastavalt käesoleva direktiivi sätetele ja liikmesriigi õigusele.
4. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel üksustel on õigus taotleda vähemalt järgmiste meetmete võtmist:
 - a) ettekirjutused;
 - b) õiguskaitsemeetmed.
5. Liikmesriigid võivad võimaldada pädevatel üksustel vajaduse korral taotleda lõikes 4 loetletud meetmete võtmist ühe esindushagi raames. Liikmesriigid võivad sätestada, et need meetmed peab võtma ühe otsusega.
6. Liikmesriigid tagavad, et esindushagides esindavad tarbijate huve pädevad üksused ning et neil pädevatel üksustel on menetlusosalise õigused ja kohustused. Esindushagist puudutatud tarbijatel on õigus lõikes 4 nimetatud meetmetest kasu saada.
7. Liikmesriigid tagavad, et kohtul või haldusasutusel on võimalik vastavalt liikmesriigi õigusele otsustada jätta ilmselgelt alusetud hagi läbi vaatamata menetluse võimalikult varajases etapis.

*Artikkel 8***Ettekirjutus**

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 7 lõike 4 punktis a osutatud ettekirjutused on kättesaadavad järgmises vormis:
 - a) ajutine meede, mille eesmärk on lõpetada tava või kohasel juhul keelata tava, kui nimetatud tava käsitatakse artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumisena;
 - b) lõplik meede, mille eesmärk on lõpetada tava või kohasel juhul keelata tava, kui nimetatud tava käsitatakse artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumisena.
2. Lõike 1 punktis b osutatud meede võib kooskõlas riigisisese õigusega hõlmata järgmist:
 - a) meede, millega tehakse kindlaks, et see tava kujutab endast artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumist; ning
 - b) kohustus avaldada meetme kohta tehtud otsus täielikult või osaliselt ning kohtu või haldusasutuse poolt asjakohaseks peetud kujul või kohustus avaldada parandusavaldus.
3. Selleks et pädev üksus saaks taotleda ettekirjutust ei ole nõutav, et üksiktarbijad väljendaksid oma taht olla nimetatud pädeva üksuse poolt esindatud. Pädev üksus ei ole kohustatud tõendama
 - a) artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumisest mõjutatud üksiktarbijale tekkinud tegelikku kahju ega
 - b) kaupleja tahtlikkust või hooletust.
4. Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada riigisiseseid õigusnormid, mille kohaselt on pädeval üksusel lubatud taotleda lõike 1 punktis b osutatud ettekirjutusi üksnes pärast seda, kui ta on asunud kauplejaga konsulteerima eesmärgiga püüda mõjutada kauplejat lõpetama artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumine. Kui kaupleja ei lõpeta rikkumist kahe nädala jooksul pärast konsultatsioonitaotluse saamist, võib pädev üksus viivitamata esitada esindushagi sellise ettekirjutuse tegemiseks.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni liikmesriigi õigusaktide kõigist vastavatest sätetest. Komisjon tagab, et see teave tehakse avalikkusele kättesaadavaks.

Artikkel 9

Õiguskaitsemeede

1. Õiguskaitsemeetmega nõutakse, et kaupleja pakuks hagist puudutatud tarbijatele eraõiguslikke õiguskaitsevahendeid, nagu hüvitis, parandamine, asendamine, hinnaalandus, lepingu lõpetamine või makstud hinna tagasimaksmine, kuivõrd see on asjakohane ning liidu või liikmesriigi õiguses ette nähtud.
2. Liikmesriigid kehtestavad õigusnormid, milles sätestatakse, kuidas ja millises õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi etapis peavad hagist puudutatud üksiktarbijad pärast nimetatud esindushagi esitamist ettenähtud tähtaja jooksul sõnaselgelt või vaikimisi väljendama oma tahet, et pädev üksus esindaks neid nimetatud esindushagi raames ning et hagimenetluse tulemus oleks nende jaoks siduv.
3. Olenemata lõikest 2, tagavad liikmesriigid, et üksiktarbijad, kelle harilik viibimiskoht ei ole esindushagi adressaadiks oleva kohtu või haldusasutuse asukohaliikmesriigis, peavad sõnaselgelt väljendama oma tahet olla esindushagis esindatud, et nimetatud esindushagi tulemus oleks nende jaoks siduv.
4. Liikmesriigid sätestavad normid, millega tagatakse, et tarbijaid, kes on sõnaselgelt või vaikimisi väljendanud oma tahet olla esindushagis esindatud, ei saa esindada teistes esindushagides, millel on sama alus ja ese ning mis on suunatud sama kaupleja vastu, ning nad ei saa esitada individuaalhagi, millel on sama alus ja ese ning mis on suunatud sama kaupleja vastu. Liikmesriigid sätestavad samuti normid, millega tagatakse, et tarbijad ei saa sama kaupleja vastu samal alusel esitatud hagi eest hüvitist rohkem kui üks kord.
5. Kui õiguskaitsemeetme puhul ei täpsustata üksiktarbijaid, kellel on õigus saada kasu õiguskaitsemeetmega ette nähtud õiguskaitsevahenditest, tuleb selle puhul vähemalt kirjeldada tarbijate rühma, kellel on õigus nimetatud vahenditest kasu saada.
6. Liikmesriigid tagavad, et õiguskaitsemeede võimaldab tarbijatel õiguskaitsemeetmega ette nähtud õiguskaitsevahenditest kasu saada, ilma et oleks vaja esitada eraldi hagi.
7. Liikmesriigid kehtestavad või säilitavad õigusnormid, mis käsitlevad tähtaegu, mille jooksul üksiktarbijad saavad õiguskaitsemeetmest kasu saada. Liikmesriigid võivad sätestada normid kehtestatud tähtaegadeks välja maksmata jäetud hüvitissummade kasutamise kohta.
8. Liikmesriigid tagavad, et pädevad üksused saavad esitada esindushagisid õiguskaitsemeetme taotlemiseks, ilma et kohus või haldusasutus peaks eelnevalt eraldi menetluse tulemusel artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumise tuvastama.
9. Esindushagi raames õiguskaitsemeetmega ette nähtud õiguskaitsevahenditega ei piirata liidu või liikmesriigi õiguse alusel tarbijatele kättesaadavaid täiendavaid õiguskaitsevahendeid, mida esindushagis ette ei nähtud.

Artikkel 10

Õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagide rahastamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagi rahastab kolmas isik ja kui see on liikmesriigi õigusega lubatud, välditakse huvide konflikte ning et rahastamine kolmandate isikute poolt, kellel on majanduslik huvi esindushagi esitamise või tulemuse suhtes, ei suuna esindushagi kõrvale tarbijate kollektiivsete huvide kaitselt.
2. Lõike 1 kohaldamisel tagavad liikmesriigid eelkõige, et:
 - a) kolmas isik ei mõjuta esindushagi raames põhjendamatult pädeva üksuse otsuseid, sealhulgas kokkuleppeid käsitlevaid otsuseid viisil, mis kahjustaks esindushagiga liitunud tarbijate kollektiivseid huve,

b) esindushagi ei esitata kostja vastu, kes on rahastaja konkurent, või kostja vastu, kellest rahastaja sõltub.

3. Liikmesriigid tagavad, et kohtutel või haldusasutustel on õigus õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagi raames hinnata, kas järgitakse lõikeid 1 ja 2, kui sellise järgimise osas tekivad põhjendatud kahtlused. Selleks esitavad pädevad üksused kohtule või haldusasutusele finantsülevaate, milles on loetletud esindushagi toetuseks kasutatud rahaliste vahendite allikad.

4. Liikmesriigid tagavad, et lõigete 1 ja 2 kohaldamisel on kohtul või haldusasutusel õigus võtta asjakohaseid meetmeid, näiteks nõuda pädevalt üksuselt asjaomasest rahastamisest keeldumist või selle muutmist ja vajaduse korral otsustada, et pädev üksus kaotab konkreetse esindushagi puhul pädeva üksuse õigusliku staatuse. Kui pädev üksus kaotab konkreetse esindushagi puhul pädeva üksuse õigusliku staatuse, siis ei mõjuta see esindushagist puudutatud tarbijate õigusi.

Artikkel 11

Kokkulepped õiguskaitsevahendi määramise kohta

1. Kokkuleppe kinnitamise eesmärgil tagavad liikmesriigid, et õiguskaitsemeetme taotlemiseks esitatud esindushagi raames:

- a) võivad pädev üksus ja kaupleja kohtule või haldusasutusele ühiselt esitada kokkuleppe esindushagist puudutatud tarbijatele õiguskaitsevahendi määramise kohta; või
- b) võivad kohus või haldusasutus pärast pädeva üksuse ja kauplejaga konsulteerimist kutsuda pädevat asutust ja kauplejat üles jõudma seoses õiguskaitsevahendiga mõistliku ajavahemiku jooksul kokkuleppele.

2. Lõikes 1 osutatud kokkulepete suhtes kohaldatakse kohtu või haldusasutuse kontrolli. Kohus või haldusasutus hindab, kas ta peab kokkuleppe kinnitama või selle kinnitamisest keelduma, juhul kui kokkulepe on vastuolus liikmesriigi imperatiivsete õigusnormidega või hõlmab tingimusi, mille täitmist ei saa tagada, võttes arvesse kõigi osaliste ning eelkõige puudutatud tarbijate õigusi ja huve. Liikmesriigid võivad sätestada õigusnormid, mis võimaldavad kohtul või haldusasutusel keelduda kokkuleppe kinnitamisest põhjusel, et kokkulepe on ebaõiglane.

3. Kui kohus või haldusasutus kokkulepet ei kinnita, jätkab ta asjaomase esindushagi menetlemist.

4. Kinnitatud kokkulepe on pädevale üksusele, kauplejale ja hagist puudutatud üksiktarbijatele siduvad.

Liikmesriigid võivad sätestada õigusnormid, millega antakse esindushagist puudutatud ja järgnevasse kokkuleppesse kaasatud üksiktarbijatele võimalus nõustuda enda sidumisega lõikes 1 osutatud kokkuleppega või sellest keelduda.

5. Lõike 2 kohaselt kinnitatud kokkuleppe alusel määratud õiguskaitsevahend ei piira õigust kasutada liidu või liikmesriigi õigusaktide alusel tarbijaile kättesaadavaid täiendavaid õiguskaitsevahendeid, mis ei ole kõnealuse kokkuleppega hõlmatud.

Artikkel 12

Õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagi kulude jaotus

1. Liikmesriigid tagavad, et õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagide puhul on pool, kelle kahjuks otsus tehti, kohustatud tasuma teise poole kantud menetluskulud vastavalt liikmesriigi kohtumenetlusõiguses üldiselt sätestatud tingimustele ja eranditele.

2. Õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagist puudutatud üksiktarbijad menetluskulusid ei kanna.

3. Erandina lõikest 2 võib erandjuhtudel õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagist puudutatud üksiktarbijatelt siiski välja mõista menetluskulud, mille see üksiktarbija tahtlikult või hooletuse tõttu põhjustas.

Artikkel 13

Teave esindushagide kohta

1. Liikmesriigid sätestavad õigusnormid tagamaks, et pädevad üksused annavad eelkõige oma veebisaidil teavet järgmiste asjaolude kohta:
 - a) esindushagid, mille nad on otsustanud kohtule või haldusasutusele esitada,
 - b) nende poolt juba kohtule või haldusasutusele esitatud hagide staatus ning
 - c) punktides a ja b osutatud esindushagide tulemused.
 2. Liikmesriigid sätestavad õigusnormid tagamaks, et õiguskaitsemeetme saamiseks algatatud käimasolevast esindushagimenetlusest puudutatud tarbijad saavad esindushagi kohta teavet õigeaegselt ja asjakohaste vahendite kaudu, et neil tarbijail oleks võimalik sõnaselgelt või vaikimisi väljendada oma taht olla esindushagis esindatud vastavalt artikli 9 lõikele 2.
 3. Ilma et see seaks piiranguid käesoleva artikli lõikes 1 ja 2 osutatud teabele, nõuab kohus või haldusasutus, et kaupleja teavitaks esindushagist puudutatud tarbijaid enda kulul kõigist lõplikest lahenditest, millega nähakse ette artiklis 7 osutatud meetmed, ning artiklis 11 osutatud kinnitatud kokkulepetest juhtumi asjaoludega sobival viisil ning määratud tähtajaks, teavitades sealhulgas kohasel juhul kõiki esindushagist puudutatud tarbijaid individuaalselt. See kohustus ei kehti juhul, kui puudutatud tarbijaid teavitatakse lõplikust lahendist või kinnitatud kokkuleppes muul viisil.
- Liikmesriigid võivad sätestada õigusnormid, mille kohaselt peaks kaupleja olema kohustatud sellist teavet esitama üksnes siis, kui pädev üksus seda taotleb.
4. Lõikes 3 osutatud teavitamisnõudeid tuleb kohaldada pädeva üksuse suhtes *mutatis mutandis* lõplike lahendite puhul, mis tehakse õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud esindushagi menetlusse võtmisest keeldumise või läbi vaatamata jätmise kohta.
 5. Liikmesriigid tagavad, et võitnud poolel on võimalik saada hüvitist tarbijatele esindushagi raames teabe edastamisega vastavalt artikli 12 lõikele 1 kantud kulude eest.

Artikkel 14

Elektronilised andmebaasid

1. Liikmesriigid võivad luua riiklikud elektronilised andmebaasid, mis on avalikult kättesaadavad veebisaidil ja mis sisaldaksid teavet pädevate üksuste kohta, kes on eelnevalt määratud esitama riigisiseseid ja piiriüleseid esindushagisid, ning üldist teavet käimasolevate ja lahendatud esindushagide kohta.
2. Kui liikmesriik loob lõikes 1 osutatud elektronilise andmebaasi, teatab ta komisjonile selle veebisaidi aadressi.
3. Komisjon loob elektronilise andmebaasi ja haldab seda järgmistel eesmärkidel:
 - a) kogu artikli 5 lõigetes 1, 4 ja 5 ning artikli 23 lõikes 2 osutatud liikmesriikide ja komisjoni vaheline kommunikatsioon;
 - b) artikli 20 lõikes 4 osutatud pädevate üksuste vaheline koostöö.
4. Käesoleva artikli lõikes 3 osutatud elektroniline andmebaas on vajalikus ulatuses vahetult kättesaadav:
 - a) artikli 5 lõikes 5 osutatud riiklikele kontaktpunktidele,
 - b) kohtutele ja haldusasutustele, kui see on liikmesriigi õiguse kohaselt vajalik,
 - c) liikmesriikide poolt piiriüleste esindushagide ja riigisiseste esindushagide esitamiseks määratud pädevatele üksustele ning
 - d) komisjonile.

Teave, mida liikmesriigid jagavad käesoleva artikli lõikes 3 osutatud elektronilises andmebaasis artikli 5 lõikes 1 osutatud piiriüleste esindushagide esitamiseks määratud pädevate üksuste kohta, on avalikult kättesaadav.

*Artikkel 15***Lõplike lahendite mõju**

Liikmesriigid tagavad, et liikmesriigi kohtu või haldusametuse lõplikku lahendit tarbijate kollektiivseid huve kahjustavate rikkumiste olemasolu kohta saavad kõik menetlusosalised kasutada tõendina seoses kõigi muude esindushagidega riigisisestest kohtutes või haldusametustes, millega taotletakse õiguskaitsemeetmeid sama kaupleja vastu sama tava eest kooskõlas tõendite hindamist käsitleva liikmesriigi õigusega.

*Artikkel 16***Aegumistähtajad**

1. Liikmesriigid tagavad vastavalt liikmesriigi õigusele, et artiklis 8 osutatud ettekirjutuse taotlemiseks esitatud ja menetlusse võetud esindushagi tagajärjel kõnealusest esindushagist puudutatud tarbijate nõuete aegumistähtajad peatuvad või katkevad, nii et kõnealustel tarbijatel ei takistata hiljem seoses väidetava artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumisega õiguskaitsemeetme saamiseks esindushagi esitamist põhjusel, et kõnealuse ettekirjutuse taotlemiseks esitatud esindushagi menetlemise ajal on nõuded aegunud.

2. Samuti tagavad liikmesriigid, et artikli 9 lõikes 1 osutatud õiguskaitsemeetme saamiseks esitatud ja menetlusse võetud esindushagi tagajärjel peatuvad või katkevad kõnealusest esindushagist puudutatud tarbijate nõuete aegumistähtajad.

*Artikkel 17***Menetluse otstarbekus ja kiirus**

1. Liikmesriigid tagavad, et artiklis 8 osutatud ettekirjutuse taotlemiseks esitatud esindushagisid menetletakse võimalikult otstarbekalt ja kiirelt.

2. Esindushagisid, mis esitatakse artikli 8 lõike 1 punktis a osutatud ettekirjutuse taotlemiseks, menetletakse asjakohasel juhul lihtmenetluses.

*Artikkel 18***Tõendite esitamine**

Liikmesriigid tagavad, et kui pädev üksus on esitanud esindushagi põhjendamiseks piisavad mõistlikult kättesaadavad tõendid ning on märkinud, et täiendavad tõendid on kostja või kolmanda isiku käsutuses, on kohtul või haldusametusel võimalik määrusega nõuda nimetatud pädeva üksuse taotlusel liikmesriigi menetlusõiguse kohaselt, et kostja või kolmas isik esitaks sellised tõendid, järgides liidu ja liikmesriigi kohaldatavaid konfidentsiaalsuse ja proportsionaalsuse norme. Liikmesriigid tagavad, et kohus või haldusametustus saab kostja taotluse korral vastavalt liikmesriigi menetlusõigusele samuti nõuda, et ka pädev üksus või kolmas isik esitaks asjakohaseid tõendeid.

*Artikkel 19***Karistused**

1. Liikmesriigid sätestavad karistusnormid, mida kohaldatakse järgmistes olukordades:
 - a) artikli 8 lõikes 1 või artikli 8 lõike 2 punktis b osutatud ettekirjutuse rikkumise või ettekirjutuse täitmise keeldumise korral või
 - b) artikli 13 lõikes 3 ja artiklis 18 osutatud kohustuste täitmata jätmise korral.

Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende normide rakendamine. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Liikmesriigid tagavad, et karistusena võidakse muu hulgas määrata trahve.

*Artikkel 20***Pädevate üksuste abistamine**

1. Liikmesriigid võtavad meetmeid, mille eesmärk on tagada, et esindushagiga seotud menetluskulud ei takista pädeval üksusel tõhusalt kasutada oma õigust taotleda artiklis 7 osutatud meetmeid.
2. Lõikes 1 osutatud meetmed võivad olla näiteks avaliku sektori vahendite eraldamine, sealhulgas pädevate üksuste struktuuritoetus, kohaldatavate kohtu- või haldustasude piiramine või õigusabi võimaldamine.
3. Liikmesriigid võivad sätestada normid, mis võimaldavad pädevatel üksustel nõuda, et sellised tarbijad, kes on väljendanud oma taht olla õiguskaitsemeetmete taotlemiseks esitatud konkreetse esindushagi raames pädeva üksuse poolt esindatud, maksaksid esindushagiga liitumise eest mõõdukat hagiga liitumise tasu või sarnast osalustasu.
4. Liikmesriigid ja komisjon toetavad ja lihtsustavad pädevate üksuste vahelist koostööd ning nende parimate tavade ja kogemuste vahetamist ja levitamist seoses artikli 2 lõikes 1 osutatud riigiseste ja piiriüleste rikkumiste lahendamiseiga.

3 PEATÜKK

LÕPPSÄTTED*Artikkel 21***Kehtetuks tunnistamine**

Direktiiv 2009/22/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 25. juunist 2023, ilma et see piiraks käesoleva direktiivi artikli 22 lõike 2 kohaldamist.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja neid loetakse vastavalt II lisas esitatud vastavustabelile.

*Artikkel 22***Üleminekusätted**

1. Liikmesriigid kohaldavad käesoleva direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud õigus- ja haldusnorme esindushagide suhtes, mis esitatakse 25. juunil 2023 või pärast seda kuupäeva.
2. Liikmesriigid peavad kohaldama direktiivi 2009/22/EÜ ülevõtmiseks vastu võetud õigus- ja haldusnorme esindushagide suhtes, mis esitatakse enne 25. juunit 2023.
3. Liikmesriigid tagavad, et aegumistähtaegade peatumist või katkemist käsitlevaid õigus- ja haldusnorme, millega võetakse üle artikkel 16, kohaldatakse üksnes õiguskaitsevahendi määramise nõude suhtes, mille aluseks on artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumised, mis pandi toime 25. juunil 2023 või pärast seda kuupäeva. See ei tohi välistada liikmesriigi õiguse sätete kohaldamist selliste aegumistähtaegade peatumise või katkemise suhtes, mida kohaldati enne 25. juunit 2023 artikli 2 lõikes 1 osutatud õiguskaitsevahendi määramise nõuete suhtes, mille aluseks on enne seda kuupäeva toime pandud rikkumised.

*Artikkel 23***Läbivaatamisklausel**

1. Mitte varem kui 26. juunil 2028 hindab komisjon käesolevat direktiivi ja esitab aruande peamiste järelduste kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Hindamine viiakse läbi kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega. Aruandes hindab komisjon eelkõige käesoleva direktiivi artiklis 2 ja I lisas sätestatud kohaldamisala ning käesoleva direktiivi toimimist ja tulemuslikkust piiriülestes olukordades, sealhulgas õiguskindluse osas.

2. Liikmesriigid annavad komisjonile esimest korda hiljemalt 26. juuniks 2027 ning seejärel korra aastas järgmist teavet, mis on vajalik lõikes 1 osutatud aruande ettevalmistamiseks:

- a) nende kohtute või haldusasutuste lahendatud esindushagide arv ja liigid;
- b) artikli 2 lõikes 1 osutatud rikkumiste liigid ja nimetatud esindushagide osalised;
- c) nimetatud esindushagide tulemused.

3. Hiljemalt 26. juuniks 2028 hindab komisjon, kas piiriüleste esindushagidega oleks kõige parem tegeleda liidu tasandil, luues ettekirjutuste ja õiguskaitsemeetmete taotlemiseks esitatud esindushagide Euroopa Ombudsmani, ning esitab peamiste järelduste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, lisades sellele kohasel juhul seadusandliku ettepaneku.

Artikkel 24

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid ja avaldavad need hiljemalt 25. detsembriks 2022. Nad teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad neid meetmeid alates 25. juunist 2023.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas liikmesriigi vastu võetud meetmete teksti.

Artikkel 25

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 26

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 25. november 2020

Euroopa Parlamendi nimel
president
D. M. SASSOLI

Nõukogu nimel
eesistuja
M. ROTH

I LISA

ARTIKLI 2 LÕIKES 1 OSUTATUD LIIDU ÕIGUSNORMIDE LOETELU

- 1) Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiiv 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 210, 7.8.1985, lk 29).
- 2) Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29).
- 3) Nõukogu 9. oktoobri 1997. aasta määrus (EÜ) nr 2027/97 lennuettevõtja vastutuse kohta õnnetusjuhtumite puhul (EÜT L 285, 17.10.1997, lk 1).
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiv 98/6/EÜ tarbijakaitse kohta tarbijatele pakutavate toodete hindade avaldamisel (EÜT L 80, 18.3.1998, lk 27).
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiiv 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta (EÜT L 171, 7.7.1999, lk 12).
- 6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1); artiklid 5–7, 10 ja 11.
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoiu kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67): artiklid 86–90, 98 ja 100.
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4); artiklid 3 ja 5.
- 9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiv 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul (universaalteenuse direktiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 51); artikkel 10 ja IV peatükk.
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37): artiklid 4–8 ja 13.
- 11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16).
- 12) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).
- 13) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, 17.2.2004, lk 1).
- 14) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).
- 15) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/114/EÜ eksitava ja võrdleva reklaami kohta (ELT L 376, 27.12.2006, lk 21).
- 16) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36): artiklid 20 ja 22.
- 17) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1).
- 18) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1371/2007 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (ELT L 315, 3.12.2007, lk 14).
- 19) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).

- 20) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. jaanuari 2009. aasta direktiiv 2008/122/EÜ tarbijate kaitse kohta seoses osajalise kasutamise õiguse, pikaajalise puhkusetootega, edasimüügi ja vahetuslepingute teatavate aspektidega (ELT L 33, 3.2.2009, lk 10).
- 21) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 293, 31.10.2008, lk 3): artikkel 23.
- 22) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1): artiklid 1–35.
- 23) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 32).
- 24) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55): artikkel 3 ja I lisa.
- 25) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94): artikkel 3 ja I lisa.
- 26) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).
- 27) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10): artikkel 14 ja I lisa.
- 28) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solvensus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1): artiklid 183–186.
- 29) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 392/2009 reisijate meritsi vedajate vastutuse kohta õnnetusjuhtumite korral (ELT L 131, 28.5.2009, lk 24).
- 30) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 924/2009 piiriüleste maksete kohta ühenduses ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2560/2001 (ELT L 266, 9.10.2009, lk 11).
- 31) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1222/2009 rehvide kütusesäästlikkuse ja muude oluliste parameetrite märgistamise kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 46): artiklid 4–6.
- 32) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 59): artiklid 3–8 ja 19–21.
- 33) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1): artiklid 9–11, 19–26 ja 28b.
- 34) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta (ELT L 27, 30.1.2010, lk 1): artiklid 9–10.
- 35) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1177/2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 334, 17.12.2010, lk 1).
- 36) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L 174, 1.7.2011, lk 1).
- 37) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

- 38) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 181/2011, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 55, 28.2.2011, lk 1).
- 39) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).
- 40) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1): artiklid 9–11a.
- 41) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 260/2012, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele kredit- ja otsekorraldustele tehnilised ja ärilised nõuded ning muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009 (ELT L 94, 30.3.2012, lk 22).
- 42) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2012. aasta määrus (EL) nr 531/2012, mis käsitleb rändlust üldkasutatavates mobiilsidevõrkudes liidu piires (ELT L 172, 30.6.2012, lk 10).
- 43) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv) (ELT L 165, 18.6.2013, lk 63): artikkel 13.
- 44) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 524/2013 tarbijavaidluste internetipõhise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste internetipõhise lahendamise määrus) (ELT L 165, 18.6.2013, lk 1): artikkel 14.
- 45) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).
- 46) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/31/EL mitteautomaatkaalude turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 96, 29.3.2014, lk 107).
- 47) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/35/EL teatavates pingevahemikes kasutatavate elektriseadmete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 96, 29.3.2014, lk 357).
- 48) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349): artiklid 23–29.
- 49) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.8.2014, lk 214).
- 50) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta määrus (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete põhiteabedokumente (ELT L 352, 9.12.2014, lk 1).
- 51) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/760 Euroopa pikaajaliste investeerimisfondide kohta (ELT L 123, 19.5.2015, lk 98).
- 52) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2120, millega nähakse ette avatud internetiühendust käsitlevad meetmed ja reguleeritud ELi-sisese side jaehinnad, ning millega muudetakse direktiivi 2002/22/EÜ ning määrust (EL) nr 531/2012 (ELT L 310, 26.11.2015, lk 1).
- 53) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (ELT L 326, 11.12.2015, lk 1).

- 54) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).
- 55) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. jaanuari 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (ELT L 26, 2.2.2016, lk 19): artiklid 17–24 ja 28–30.
- 56) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).
- 57) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2017/745, milles käsitletakse meditsiiniseadmeid, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ, määrust (EÜ) nr 178/2002 ja määrust (EÜ) nr 1223/2009 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 90/385/EMÜ ja 93/42/EMÜ (ELT L 117, 5.5.2017, lk 1): II peatükk.
- 58) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2017/746 *in vitro* diagnostikameditsiiniseadmete kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 98/79/EÜ ja komisjoni otsus 2010/227/EL (ELT L 117, 5.5.2017, lk 176): II peatükk.
- 59) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1128 võrgusisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul (ELT L 168, 30.6.2017, lk 1).
- 60) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1129, mis käsitleb väärtpaperite avalikul pakkumisel või reguleeritud turul kauplemisele võtmisel avaldatavat prospekti ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/71/EÜ (ELT L 168, 30.6.2017, lk 12).
- 61) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1131 rahaturufondide kohta (ELT L 169, 30.6.2017, lk 8).
- 62) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1): artiklid 3–6.
- 63) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. veebruari 2018. aasta määrus (EL) 2018/302, mis käsitleb siseturul toimuvat põhjendamatut asukohapõhist tõkestust ja muul viisil diskrimineerimist kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 2006/2004 ja (EL) 2017/2394 ning direktiivi 2009/22/EÜ (ELT L 60 I, 2.3.2018, lk 1): artiklid 3–5.
- 64) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT L 321, 17.12.2018, lk 36): artiklid 88 ja 98–116 ning VI ja VIII lisa.
- 65) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/770 digisisu üleandmise ja digiteenuste osutamise lepingute teatavate aspektide kohta (ELT L 136, 22.5.2019, lk 1).
- 66) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/771 kaupade müügilepingute teatavate aspektide kohta, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi 2009/22/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/44/EÜ (ELT L 136, 22.5.2019, lk 28).

II LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 2009/22/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 1 lõige 1	Artikli 1 lõige 1
Artikli 1 lõige 2	Artikli 2 lõige 1
–	Artikli 2 lõige 2
–	Artikkel 3
Artikli 2 lõige 1	Artikli 7 lõige 1 Artikli 7 lõike 4 punkt a
–	Artikli 7 lõiked 2 ja 3 Artikli 7 lõike 4 punkt b Artikli 7 lõiked 5, 6 ja 7
Artikli 2 lõike 1 punkt a	Artikli 7 lõike 4 punkt a Artikli 1 lõige 1 Artikkel 17
Artikli 2 lõike 1 punkt b	Artikli 7 lõike 4 punkt a Artikli 7 lõike 2 punkt b Artikli 13 lõike 3 punkt c Artikli 13 lõige 3
–	Artikli 8 lõike 2 punkt a
–	Artikli 8 lõige 3
Artikli 2 lõike 1 punkt c	Artikkel 19
Artikli 2 lõige 2	Artikli 2 lõige 3
Artikkel 3	Artikli 3 lõige 4 Artikli 4 lõiked 1 ja 2, lõike 3 punktid a ja b ning lõiked 6 ja 7
–	Artikli 4 lõike 3 punktid c, d, e ja f Artikli 4 lõiked 4 ja 5
–	Artikli 5 lõiked 2, 3, 4 ja 5
Artikli 4 lõige 1	Artikkel 6
Artikli 4 lõiked 2 ja 3	Artikli 5 lõige 1
Artikkel 5	Artikli 8 lõige 4
–	Artikkel 9
–	Artikkel 10
–	Artikkel 11
–	Artikkel 12
–	Artikli 13 lõike 1 punktid a ja b Artikli 13 lõiked 2, 4 ja 5
–	Artikkel 14
–	Artikkel 15
–	Artikkel 16
–	Artikkel 18

Direktiiv 2009/22/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 6	Artikkel 23
Artikkel 7	Artikli 1 lõiked 2 ja 3
Artikkel 8	Artikkel 24
–	Artikkel 20
Artikkel 9	Artikkel 21
–	Artikkel 22
Artikkel 10	Artikkel 25
Artikkel 11	Artikkel 26